

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव

प्रो. (डॉ.) सदानंद भोसले

एम्.ए., पीएच.डी.

संचालक (अतिरिक्त कार्यभार)

राष्ट्रीय सेवा योजना

गणेशखिड, पुणे - ४११ ००७

कार्यालय क्र. : ०२०-२५६२२६८८/८९

: ०२०-२५६२२६९०/९१

: ०२०-२५६२२६९२

: ०२०-२५६९७३४९

संदर्भ : रासेयो/२०२४-२५/५३५ प्रति,

अतिमहत्वाचे व तातडीचे

दि. २०/०२/२०२५

मा.प्राचार्य/संचालक,
रासेयो संलग्नित सर्व महाविद्यालये परिसंस्था,
पुणे, अहिल्यानगर व नाशिक जिल्हा,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ.

विषय : स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान आणि रक्तदान शिबिर आयोजनाबाबत...

संदर्भ : मा.प्र.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. युएनआय/रासेयो/विशि-/इ-१३३२१२६, दि. १४/०२/२०२५

महोदय,

उपरोक्त विषयान्वये आणि संदर्भीय पत्रास अनुसरून स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या दि. २६ फेब्रुवारी २०२५ रोजी, पुण्यतिथीनिमित्त संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती आणि रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात आले आहे. देशातील युवाशक्तीला नवचेतना देण्याचे कार्य हे देशातील राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमांच्या माध्यमातून होत असते. युवकांचे प्रभावी व्यक्तिमत्त्व घडविण्याचे कार्य, सामाजिक बांधिलकीची जाण व सेवाभाव निर्माण करण्याचे कार्य महाविद्यालयीन स्तरावर राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमांद्वारे होत असते.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना संलग्नित प्रत्येक महाविद्यालयांनी दि. २४ फेब्रुवारी २०२५ रोजी मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती उपक्रमाचे आयोजन करून जास्तीत जास्त नेत्रदानाचे डोनर प्लेजचे फॉर्म भरून घेण्यात यावेत. (नेत्रदानाचे डोनर प्लेजचे फॉर्म लिंक- <https://nabunitmaharashtra.org/eye-donation/>) तसेच दि. २५ फेब्रुवारी २०२५ रोजी, रक्तदान शिबिराचे आयोजन महाविद्यालयामध्ये करण्यात यावे. सदर उपक्रम आयोजित करताना शासकीय रूग्णालये, शासकीय रक्तपेढी यांना प्राधान्य द्यावे. (विशेष परिस्थितीत महाविद्यालया जवळील रूग्णालयाचे नेत्र तज्ञ, रक्तपेढी यांना आमंत्रित करावे.) सदर उपक्रमाची प्रभावीपणे अमलबजावणी करणे अनिवार्य आहे.

सदर उपक्रम संपन्न झाल्यानंतर त्वरीत दि. २५ फेब्रुवारी २०२५ रोजी, सायं. ०६ वाजता पर्यंत उपक्रमाचा अहवाल <https://forms.gle/gZkiNhqu6fVTp6qU7> गुगल फॉर्मद्वारे सादर करणे अनिवार्य आहे. कळावे, ही विनंती.

संचालक
राष्ट्रीय सेवा योजना

अधिक माहितीकरिता : मा. प्र.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र

महाराष्ट्र शासन
शिक्षण संचालनालय (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य,
४१२,ई, बहिरट पाटील चौक, मॉडेल कॉलनी, शिवाजी नगर, पुणे-४११०१६

Web : www.dhepune.gov.in

E-Mail : vishi.dhepune@gov.in

फोन नं.०२०/२६१२२११९

क्र.: युएनआय/रासेयो/२०२५/ वशिी-१/ई-१३३२१२६

दि. १४ /२/२०२५

परिपत्रक

वाचा :- राज्य संपर्क अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना, मंत्रालयीन कक्ष मुंबई यांचे पत्र
 क्रमांक रासेयो-२०२५/प्र.क्र.१७/रासेयो दि.१३ फेब्रुवारी, २०२५

आपल्या भारत देशाचा आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक व शैक्षणिक विकास घडविण्यामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमाची महत्त्वाची भूमिका दिसून येते. देशातील युवाशक्तीला नवचेतना देण्याचे कार्य हे देशातील राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमांच्या माध्यमातून होत असते. युवकांचे प्रभावी व्यक्तिमत्व घडविण्याचे कार्य, सामाजिक बांधिलकीची जाण व सेवाभाव निर्माण करण्याचे कार्य महाविद्यालयीन स्तरावर राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमांद्वारे होत असते.

राष्ट्रीय सेवा योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना युवा कार्यक्रम आणि क्रिडा मंत्रालय, भारत सरकार यांच्यातर्फे राबविण्यात येते. या योजनेतर्गत वेगवेगळे उपक्रम, शिबिरे, कार्यक्रम व कार्यशाळांचे आयोजन महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयीन विद्यार्थी स्वयंसेवकांच्या माध्यमातून राबविण्यात येते अथवा साध्य करता येते. सदर योजनेतर्गत नियमित कार्यक्रम व विशेष शिबिरे विशेषतः लोकाभिमुख असलेल्या विषयांवर राबविले जातात.नियमित कार्यक्रम जसे:- रक्तदान शिबीर, पल्स पॉलिओ, आरोग्य/नेत्र चिकित्सा शिबीर, जनजागृती कार्यक्रम, स्वच्छता अभियान, श्रमदान, स्व-सुरक्षा प्रशिक्षण, आपत्ती व्यवस्थापन, रस्ता सुरक्षा अभियान, योगा प्रशिक्षण कार्यक्रम, जल संवर्धन कार्यक्रम, प्लास्टिक मुक्ती अभियान, ऊर्जा संवर्धन कार्यक्रम यांसारख्या कार्यक्रमांचा समावेश होतो.

राष्ट्रीय सेवा योजना एकक-सर्व अकृषी विद्यापीठे यांच्या माध्यमातून दिनांक २६ फेब्रुवारी, 2025 रोजी स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर या दोन महत्त्वाच्या विषयांवर उपक्रम राबविण्याचे योजिले आहे. स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांनी आपले संपूर्ण जीवन स्वातंत्र्यासाठी वेचले. त्यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर हे उपक्रम जनतेपर्यंत पोहचविण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांमार्फत अत्यंत उपयुक्त ठरेल. स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त रक्तदान करणे व नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजित करणे म्हणजेच एखाद्याचे प्राण वाचविणे व त्याला जीवनदान देणे होय. जेणेकरून या उपक्रमांबाबत समाजातील लोकांमध्ये जागरुकता निर्माण करता येईल तसेच रक्तदान व नेत्रदान यासारख्या जीवनरक्षक देणग्यांच्या माध्यमातून होणाऱ्या सकारात्मक परिणामांबद्दल जागरुकता वाढविणे तितकेच महत्त्वाचे आहे.

या अनुषंगाने राष्ट्रीय सेवा योजना एकक-सर्व अकृषी विद्यापीठे आणि विद्यापीठांशी संलग्नित महाविद्यालये, स्वायत्त महाविद्यालयांमधील राष्ट्रीय सेवा योजना एकक यांच्या माध्यमातून रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजित करण्यात यावे.

रक्तदान शिबीर आयोजन:-

भारतात रक्ताची मागणी व पुरवठा यात मोठी तफावत आहे. रक्त आणि रक्तदात्याच्या अनुपलब्धतेमुळे मौल्यवान मानवी जीवन वाचविणे शक्य होत नाही. रक्तदान वैद्यकीय प्रक्रियांना आधार देते आणि अनेक रुग्णांसाठी जीवन आणि मृत्यू यांच्यातील फरक असू शकते. रक्तदान शिबीर आयोजित करणे हा उपक्रम प्रामुख्याने विद्यार्थी रक्तदात्यांना प्रोत्साहन देणे, समाजाची अशा स्वरूपाची तातडीची मदत करण्याचे मुल्य विद्यार्थ्यांमध्ये रूजविणे. वैद्यकीय आणीबाणीच्या वेळी सहज उपलब्ध होऊ शकतील अशा तरुणांचा/युवकांचा समूह किंवा गट निर्माण करणे आणि रक्तदानाविषयीचे वैज्ञानिक ज्ञान वृद्धिंगत करणे व त्या विषयीचे मिथक किंवा चुकीच्या संकल्पना दूर करणे या उद्देशाने रक्तदान शिबीर आयोजित करण्यात यावे. आपल्या अधिनस्त महाविद्यालये यांना सदर उपक्रम राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून आयोजित करण्याबाबत आपल्या स्तरावरून कळविण्यात यावे. तसेच स्थानिक रक्तपेढी यांच्याशी संपर्क करून सदर शिबीर आयोजित करावा. या शिबिरात रक्तदान केलेल्या विद्यार्थ्यांची इत्यंभुत माहिती अथवा तपशिल (नाव, वर्ग, मोबाईल नंबर, वय, उंची, वजन, घरचा पत्ता व रक्तगट) इत्यादींची माहिती संकलित करून जतन करावी. व सदरचे तपशीलवार माहिती जवळच्या रक्तपेढीलाही देण्यात यावी. जेणेकरून भविष्यात एखाद्या आणीबाणीच्या प्रसंगी रुग्णाला जो रक्तगट लागू होतो तोच उपलब्ध करून देता येईल.

मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजन :-

रक्तदानाप्रमाणेच मरणोत्तर नेत्रदान करणे सुध्दा महत्त्वाचे कार्य आहे. ज्याप्रमाणे रक्तदान करण्याची निवड करणाऱ्या व्यक्तीच्या निःस्वार्थतेवर प्रकाश टाकते त्याचप्रमाणे अंधत्वाने ग्रस्त असलेल्या असंख्य व्यक्तींची दृष्टी पूर्ववत करण्यात आणि त्यांच्या जीवनाचा दर्जा सुधारण्यात नेत्रदान महत्त्वाची भूमिका बजावते. वैद्यकीय विज्ञानातील प्रगतीमुळे, पारपटल प्रत्यारोपणाची गरज दिवसेंदिवस वाढत आहे. तसेच नेत्रदान करणारा देणगीदार हा या उपक्रमाचा महत्त्वाचा कणा आहे. नेत्रदानाच्या या उदात्त कार्याला प्रोत्साहन देण्याच्या मोहिमेला विद्यापीठ समुदायामध्ये तसेच महाविद्यालयांतील स्वयंसेवकांच्या पाठिंब्याची खूप आवश्यकता आहे. जीवन बदलणाऱ्या या प्रयत्नात सहभागी होण्यासाठी आपण एकत्रितपणे अधिकाधिक व्यक्तींना प्रेरित करू शकतो.

या अनुषंगाने राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून संबंधित महाविद्यालयाने स्थानिक नेत्रपेढीशी संपर्क साधावा. महाविद्यालयाने त्यांच्या शहरातील, त्यांच्या परिसरातील किंवा ओळखीच्या एखाद्या नेत्ररोगतज्ञाचे व्याख्यान आयोजित करावे. जेणेकरून विद्यार्थ्यांमध्ये तसेच लोकांमध्ये मरणोत्तर नेत्रदान संदर्भात जनजागृती होईल. तेच विद्यार्थी आपल्या परिवारातील, आप्तेष्ट-नातेवाईकांमध्ये व परिसरातील लोकांमध्ये मरणोत्तर नेत्रदान करण्याबाबत जनजागृती करतील. विद्यार्थी स्वतः पालकांमार्फत व नातेवाईकांमार्फत त्यांच्या परिसरातील रहिवाशांमध्ये नेत्रदान करण्याबाबत जनजागृती करतील. त्याचबरोबर सदर दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांच्या पुण्यतिथीच्या दिवशी महाशिवरात्र असल्याने सार्वजनिक सुट्टी असल्यामुळे दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२५ ऐवजी दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी नेत्रदानाचे शिबीर तसेच अधिकाधिक नेत्रदानाचे फॉर्म भरून घ्यावेत. त्याचप्रमाणे यु-ट्यूब वर देखील काही व्हिडिओ क्लिप्स

उपलब्ध आहेत. त्यामुळे मरणोत्तर नेत्रदानाबाबत अधिक माहिती मिळू शकेल व त्याचा जनतेवर अत्यंत प्रभाव पडेल. त्यानुषंगाने सदर दिनांक 25 फेब्रुवारी, 2025 रोजी जास्तीत-जास्त लोकांचा या उपक्रमात/जनजागृती अभियानात सहभाग वाढविता येईल. सदर परिपत्रक निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून ते दिनांक 25 फेब्रुवारी, 2025 पर्यंतच्या कालावधीत प्रत्यक्ष नेत्रदानाचे फॉर्म भरेपर्यंत महाविद्यालयांनी परिसरात उपलब्ध असलेले नेत्ररोगतज्ञ यांच्या उपलब्धतेनुसार प्रत्येक महाविद्यालयामध्ये नेत्रदानासंबंधी व्याख्यान आयोजित करून विद्यार्थ्यांमध्ये पुरेशी जनजागृती करावी. तसेच महाविद्यालयाने यु-ट्यूब वरील नेत्रदानासंबंधीचे व्हिडिओ देखील मोठ्या (स्क्रीन) पडद्यावर विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात यावेत. जेणेकरून विद्यार्थ्यांमध्ये नेत्रदानाबाबत प्रभावीपणे जनजागृती होऊन ते इतरांनाही जनजागृती करण्यास तयार होतील. दिनांक 25 फेब्रुवारी, 2025 रोजी प्रत्यक्ष नेत्रदानाचे डोनर प्लेजचे फॉर्म भरपूर प्रमाणात भरल्या जातील. त्याचदिवशी डोनर प्लेजचा फॉर्म भरून घेण्यात यावेत. अशा पद्धतीने महाविद्यालयांनी या मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान/शिबिराचे आयोजन करावे.

विद्यापीठे व महाविद्यालयांनी उपरोक्त नमूद रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान/शिबीर या दोन्ही उपक्रमांचे आपल्या स्तरावर दि. २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी आयोजन करून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल राज्य संपर्क अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग मंत्रालय कक्ष, एल्फिन्स्टन तंत्र विद्यालय परिसर, ३ महापालिका मार्ग, धोबी तलाव, मुंबई-१ या कार्यालयास सादर करावा.

Signed by

Shailendra Kamalakar Deolankar

Date: 14-02-2025 19:51:18

(डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर)

प्र. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण

महाराष्ट्र राज्य, पुणे १६

प्रति,

1. सर्व विभागीय सहसंचालक (उच्च शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य
2. सर्व कुलसचिव, अकृषी विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य
3. संचालक, राष्ट्रीय सेवा योजना, अकृषी विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य

प्रत :- मा. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई यांना अवलोकनार्थ सादर.